आत्ममानेखर्वेति णिनिः सङ्कोचमेव निमीलनमेवास्यात् अनुष्ठितवत् असहमानमिति सर्व्वेन्द्रियसम्भवस्य सुखस्य हृदये वृत्तिं सोढुमपारयदित्यर्थः अशक्तवत् यथा कश्चिदसमर्थोऽन्यसम्भवां सम्पदं सोढुमसहमानः सङ्कोचमनुतिष्ठति॥ ७॥

भ० वृत्तावित्यादि। सुखेन हृदये चेतसि प्रकाशं स्पष्टं वृत्तौ स्थितौ कृतायां सत्यां चक्षुः कर्त्तृ सङ्कोचं निमीलनमपि असहमानमेवास्यात् कुचसंकोचे इत्यस्माद्वञ् यतोवञ्चितमानि सङ्कोचयति क्षणमपि रूपादर्शनेनात्मानं वञ्चितमिव मन्यते अशक्तवत्यथा असमर्थं चक्षुर्निष्पन्दं भवति तथा प्रियाङ्गे निष्पन्दमित्यर्थः यद्वा सुखस्य हृदि वृत्तौ सत्यां हृदयाप्रवेशेन वञ्चितमिवात्मानं मत्वा चक्षुः सङ्कोचं मुद्रितमेवास्यात् असहमानं हृदयस्य सुखं सोढुमसमर्थमिव अशक्तवत् यथा कश्चिदसमर्थोऽन्यसम्पदं असहमानः सङ्कोचितएव तद्वत् यद्वा अशक्तवत् यथा असमर्थं चक्षुरुन्मीलनाक्षमं सत् मुद्रितमेव तिष्ठति तद्वत् सुरतान्ते नेत्रनिमीलनस्योत्प्रेक्षेयं कुचकौटिल्ये खेलने इत्यस्मात् पचादित्वादनि कुटादित्वाद्गुणाभावः सुखेन कीदृशेन सर्व्वेन्द्रियसम्भवेन रतिकाले स्वस्वविषयसम्बन्धैः सर्व्वैरिन्द्रियैर्युगपदुत्पादितेन यद्वा सर्व्वाणि इन्द्रियाणि यस्य स सर्व्वेन्द्रियः कायः तेनोत्पादितेन प्रौढिरत्र गुणः विशिष्टा भणितिर्य्या स्यात् प्रौढिं तां कवयोविदुः। उचितनिमलीनस्यासहनजन्यत्वात् पूर्व्ववन्माधुर्य्यमपि शब्दगुणोऽत्र पृथक्पदत्वात्॥ ७॥